

Frihet Kunskap Utveckling

VÄLFÄRDSPLAN 2016-2018

Budget 2016

Liberalerna i Örebro kommun

ÖREBRO

FÖRSLAG TILL BESLUT

Liberalerna prioriterar välfärden i Örebro kommun.

Genom att bromsa kostnadsutvecklingen och effektivisera politisk organisation och förvaltning kan vi nå bättre balans mellan intäkter och utgifter, nu och i framtiden.

Kunskap är den enskilda människans viktigaste redskap för att utvecklas, hela livet. Individens egen kraft att styra sitt liv främjas av mindre makt och styrning från kommun och myndighet.

Därför har Liberalerna lagt en alternativ Välfärdsbudget för 2016.

Den prioriterar och tar ansvar för både det aktuella läget och för framtidens utmaningar.

Liberalerna föreslår följande till Kommunfullmäktige att besluta:

1. Anta satsningar och prioriteringar i
Liberalernas Välfärdsbudget för 2016
2. Anta oförändrad skattesats 20,85 kr
3. Anta Liberalerna och Nya Moderaternas
Investeringsprogram 2016-2018

Örebro kommun
2015-10-17/18

LIBERALERNA
Kommunfullmäktigegruppen

Innehållsförteckning	
1 Ett liberalt Örebro	3
1.1 Liberalernas berättelse	3
2 Övergripande Kommunledning / KS	6
2.1 Inledning	6
2.2 Organisation	7
2.3 Medarbetare	7
2.4 Vuxenutbildning och Arbetsmarknad	8
2.5 Landsbygd	9
2.6 Bolag	10
2.7 Ekonomi	12
3 Hållbart Örebro	13
3.1 Inledning	13
3.2 Näringsliv	13
3.3 Miljö och Klimat	14
3.4 Jämställdhet	15
3.5 Integration	16
3.6 Civilsamhälle och föreningsliv	17
3.7 Infrastruktur	18
4.1 Inledning	20
4.2 Förskola	22
4.3 Grundskola	23
4.5 Gymnasieskola	25
4.6 Ekonomi	26
5 Social välfärd	27
5.1 Inledning	27
5.2 Äldreomsorg	27
5.3 Socialtjänst	29
5.4 Funktionsnedsättning / Överförmyndare	31
5.5 Ekonomi	32
6 Samhällsbyggnad	33
6.1 Inledning	33
6.2 Bygg/Miljö	33
6.3 Teknik	34
6.4 Kultur	35
6.5 Fritid och idrott	37
6.5 Ekonomi	38
Bilaga 1 Investeringsprogram 2016-2018	39
Bilaga 2 Områdesramar	40

1 Ett liberalt Örebro

1.1 Liberalernas berättelse

Oavsett vad du tycker har du rätt att forma din egen vision av ditt Örebro!

Du har rätt att försöka forma Örebro till det du vill att staden och kommunen ska vara. Ingen politiker ska inskränka den rätten. Kanske vill du göra det själv. Kanske vill du arbeta med många andra örebroare som har ungefär samma inställning som du? Oavsett vad så är det du som bestämmer.

För Liberalerna handlar politik om att ge dig möjligheter. Möjligheter för dig att utveckla dig själv och världen omkring dig på det sätt du vill. Det finns inte ett Örebro för alla. För oss är varje individ viktig. Varje individ, varje örebroare, har rätt att försöka skapa sitt eget Örebro med allt vad det innehåller och innebär.

Men politiken har ett annat, lika viktigt, syfte. Vi ska se till så att den, som inte kan forma sin egen framtid, får det stöd hon/han behöver. Det handlar om allt det, som vi vill ska fungera för alla, såsom förskolan, skolan och äldreomsorgen. Där vi tar gemensamt ansvar för världen omkring oss. Där vi finansierar det gemensamma genom att betala in skatt.

Örebro är en fantastisk kommun, med staden, samhällena, byarna och landsbygden. Kilsbergen, slätterna, sjöarna och parkerna. Men framförallt alla människor! Tillsammans med dig vill vi fortsätta att utveckla. Örebro är bra, men Örebro kan bli ännu bättre!

Liberalerna är frihetspartiet

Liberalernas vision handlar om frihet. Frihet för varje individ att växa och att utvecklas. Frihet för varje individ att skapa sin framtid. Frihet för varje individ att välja, så länge det inte begränsar någon annans frihet.

I kommunal politik får det till följd att Liberalerna bejakar de olika valfrihetssystem, som de senaste årens politik gjort möjliga. Friskolor, alternativa utförare inom äldreomsorgen, olika former av valfrihetssystem inom social välfärd, entreprenader inom teknisk sektor – allt som ger mer makt till medborgaren är en del av denna frihet.

Men frihet skapas också genom att alla elever får rätt till kunskap. Det är kunskaper som är grund för hur livet kommer att utvecklas. Därför är en skola för bildning och kunskap den viktigaste grunden för fria och starka medborgare. Därför är en förskola med möjligheter till god pedagogik en bra start för de allra flesta barn.

Arbete är också en del av den frihet, som så många av oss tar för självklart. Arbete skapar mening i livet. Den som kan försörja sig själv har större frihet än den som lever på bidrag eller av andra. Men politiker kan inte skapa andra arbeten än dem inom offentlig sektor. Och den

offentliga sektorns styrka bygger på att vi har många privata företag. För oss liberaler handlar det därför om att skapa goda förutsättningar för nya och växande företag.

Att fritt kunna välja var man vill bo och verka underlättas av en utvecklad infrastruktur. Allt fler väljer att driva sitt företag från en lokal utanför staden. Detta är möjligt då fibernätverket och kommunikationer i övrigt är utbyggt även på landsbygden.

Frihet är också en förvisning om att det finns en trygghet när livet av olika skäl krisar. De måste finnas god äldreomsorg där alla tar hänsyn till vem du är, vad du vill och hur du vill leva hela livet. Vi behöver också en stark social välfärd för den som inte klarar vardagen.

Frihet är också stöd till den som av olika anledningar lever med funktionsnedsättningar.

Frihet innebär också att människor behandlas som individer, oavsett om man är kvinna eller man, ung eller gammal, rik eller fattig, svensk sedan länge eller ny i Sverige. Jämställdhetsarbetet innebär att Örebro tar sitt ansvar både som arbetsgivare och som samhällsaktör. Våra medarbetare ska behandlas lika oavsett kön. Men också de som använder kommunalt finansierade tjänster och service ska vara säkra på att tjänsten och servicen är lika god oavsett vem du är.

Om Sverige i framtiden ska klara sig i en global värld måste Liberalerna visa vägen. Sverige blir mer framgångsrikt om alla individer i Sverige får frihet att bli så framgångsrika de kan och vill.

Liberalerna är kunskapspartiet

Liberalernas skolpolitik sätter individen i centrum och skapar möjligheter för människor att växa, forma sina egna liv och förändra sin omgivning. Skolan ska utmana dem som inte får utmaningar hemma. Skolan ska ha höga förväntningar på dem som inte har några förväntningar på sig själva. En skola utan krav sviker de svagaste eleverna.

Att tidigt delta i en pedagogisk verksamhet ger stora möjligheter. Inlärningsförmågan är som störst innan barnen har uppnått skolåldern. För barn är lek och lärande en lärande lek. En tydligare pedagogisk inriktning i förskolan och en verksamhet anpassad till det enskilda barnet skapar bättre förutsättningar att klara skolan på ett bra sätt. Det gynnar särskilt barn i behov av extra stöd. Förskolan ska bli bättre på att stimulera barns naturliga lust att lära.

Liberalerna är utvecklingspartiet

Liberalerna är ett idéparti. Vi ser inte som vår uppgift att företräda vissa grupper eller intressen. I stället står vi upp för varje medborgare, till skillnad från dem, som i första hand ser sig som representanter för en viss samhällsklass, livsåskådning eller uppfattning om hur livet ska levas.

Vi är ett parti som vill utveckla samhället efter den enskilda individens önskemål. Vi stannar inte i gångna mönster och strukturer som låser in människor i grupper med speciella etiketter eller namn.

Vi bygger vår framtidsvision på en insikt om att världen hänger ihop allt mer. Globaliseringen är en del av vår vardag. EU påverkar både oss som individer och oss som kommun. Människor, idéer, varor och tjänster rör sig fritt mellan länder och över gränser. Den utvecklingen bejakar vi.

Att utvecklas betyder också att man bejakar förändring och förnyelse. Vi stannar inte i uppgrävda hjulspår. Vi söker nytt och förändrar vår politik därför att världen utanför aldrig står still. Förändring och förnyelse föder förväntan, en förväntan att Örebro ska bli en ännu bättre plats att bo och leva i.

2 Övergripande Kommunledning/KS

2.1 Inledning

Örebro kommun är en kommun som utvecklas och växer. Det är spännande och utmanande att möta de frågor som ska lösas. Var, när och hur ska bostäder, förskolor, skolor och nya företag planeras och hur ska vi lösa infrastrukturen så allt sitter ihop och blir den fantastiska kommun vi vill Örebro ska vara.

Liberalerna vill att grönytor ska behållas och att nya grönytor ska planeras i takt med att staden växer. Förtäta är viktigt men på rätt ställen. Örebro ska också planeras så att integrationen ökar mellan den rikedom av människor och kulturer vi har idag och som vi får mer av när kommunen växer. I den takt som Örebro växer ska vi också satsa mer på landsbygden, hela kommunen ska leva.

Liberalerna vill se en större decentralisering av förvaltningsstyrning och organisation. Beslut bör i större utsträckning fattas nära människorna och deras behov. Liberalerna vill ha en tydlig och bättre kontroll per område så att områdesansvariga ges ett totalt ansvar för att både hålla ihop området och att styra det. Som det är nu så skevar ansvaret mellan programnämndens ansvar och vad programdirektörerna kan besluta och utreda.

Individens makt över sitt liv är ett huvudmål för Liberalerna. Det innebär att ingen annan ska bestämma vilken skola eller vilket omsorgsboende örebroaren ska kunna välja för skattemedel. Lagen om valfrihet (LOV) behöver införlivas på riktigt i Örebro. Just nu är det inte likvärdigt eller helt öppet för alternativa utövare.

Kommunen ska i första hand ta ansvar för sin kärnverksamhet och inte konkurrera med näringslivet eller civilsamhället. Framtidens utmaningar kommer att behöva mer samarbete mellan alla dessa tre sektorer. Näringsliv och civilsamhälle ska tillfullo respekteras och ges utrymme och möjlighet till långsiktigt planerande.

Fortsätta att minska antalet politiska uppdrag

Den politiska organisationen minskas med cirka etthundra politiska uppdrag. En sådan förändring innebär möjligheter till effektiviseringar av kommunal administration och även till kortare ledtider och mer likvärdig omsorg. Liberalerna vidhåller att programnämnds-nivån är en onödig nivå, som går att ta bort. Besluten kan och bör fattas på driftnämnds-nivå. Så kommer resurserna närmare medborgarna. I den mån övergripande arbete måste utföras ska extra utskott till kommunstyrelsen införas.

Liberalerna vill ha fler självstyrande enheter/intraprenader. Enheterna ska vara klart definierade och förståeliga för såväl dem som jobbar där som för dem som kommer i kontakt med dem. Det handlar om att EN skola kan bli en enhet, eller ETT äldreboende, eller EN förskola. Att bli en intraprenad innebär stora möjligheter till ökad effektivitet, högre kvalitet för örebro-

arna och bättre arbetsvillkor för kommunens medarbetare. En av framtidens största utmaningar är att använda inköpskronan mer effektivt. Liberalerna tror att alla verksamheter kan bli intraprenader. Med eget ansvar och fokus på varje verksamhet kommer bättre marginaler och resurser att skapas. Det har tidigare erfarenheter tydligt visat.

Liberalerna vill återinföra att intraprenaderna får behålla hela sitt överskott.

2.2 Organisation

Liberalerna vill förändra såväl den politiska som den administrativa organisationen. Politikens roll har förändrats. Genom EU-medlemskap finns ytterligare en nivå med regelverk som påverkar oss. Nya individualiserade systemen för ökad valfrihet ger medborgarna möjlighet att själva ta mer ansvar, ansvar som tidigare togs av politiker. Det ökade europeiska samarbetet är bra. Ökade individuell valfrihet är en utveckling som vi liberaler bejakar. Globalisering och ökad personlig frihet är en liberal grundtes.

Liberalernas förslag till en förbättrad organisation:

- Programnämnderna tas bort. Beslut ska fattas i driftsnämnder, närmare medborgaren.
- En renodlad kulturnämnd skapas med en egen förvaltning och kulturchef. Fritidsgårdarna flyttas till fritidsnämnden. Områdesutveckling och Konsumentrådgivning flyttas till KS.
- Miljö- och byggnadsfrågor hanteras av en nämnd.
- Socialnämnderna slås ihop till en socialnämnd.
- Vård- och omsorgsnämnderna slås ihop till en vård- och omsorgsnämnd.

2.3 Medarbetare

Kommunens medarbetare är vår viktigaste tillgång. För oss i Liberalerna handlar personalpolitik om i huvudsak tre områden:

- En rekryteringspolitik som gör det möjligt för oss att rekrytera de bästa medarbetarna.
- En politik som gör det möjligt att behålla och vidareutveckla kompetenta medarbetare. Det handlar om löneutvecklingen, om hur arbetsvillkoren i övrigt fungerar och hur man kan påverka sin arbetsplats. Det handlar också om hur kompetensutveckling sker. Liberalerna vill öka möjligheterna till kompetensutveckling inom alla verksamhetsområden.
- Vi måste ha en politik som gör det möjligt att ställa om kommunens organisation. Det handlar om att göra det möjligt att också avveckla medarbetare, vars kompetens inte behövs inom kommunen. En sådan politik måste upplevas som bra och utvecklande också för den enskilde medarbetaren.

Möjlighet till heltid - inte en ovillkorlig rättighet

Liberalerna i Örebro har en tydlig inställning till rätten till heltid. Kommunens uppdrag riktar sig inte i första hand till medarbetarna, utan till örebroarna, som behöver vår service. Det innebär att vi prioriterar en bättre service till de äldre före en ovillkorlig, och dyr, rätt till heltid. Men det innebär också att vi prioriterar rätten att slippa delade turer, eller hoppande mellan olika arbetsplatser, före en ovillkorlig, och stelbent, rätt till heltid. Vi menar att en jämställd organisation måste inse att arbetstid också är en jämställdhetsfråga. Därför kommer vi begära att cheferna organiserar arbetet så att det blir möjligt för fler att arbeta heltid, om medarbetarna så vill.

Liberalernas förslag till förbättringar för medarbetarna:

- Osakliga löneskillnader åtgärdas årligen efter lönekartläggning.
- Kommunen ska prioritera löneutvecklingen för kvinnodominerade yrken med eftergymnasial utbildning. Det handlar om att uppvärdera yrken som lärare, förskollärare, socionomer, sjuksköterskor och så vidare.
- Lönespridningen ska öka. Det innebär att det ska vara större skillnader, mellan den som kommer som ung och nyanställd, och den som under flera år fått större erfarenhet och tillgodogjort sig kompetens genom vidareutbildning. Men det handlar också om en individualiserad lönesättning där medarbetares goda arbetsinsatser prioriteras.

2.4 Vuxenutbildning och Arbetsmarknad

Liberalism är vägen till egenmakt

Vuxenutbildning- och arbetsmarknadsnämndens syfte är att skapa rätt förutsättningar för att varje individ ska lyckas, oavsett när det sker i livet. Det kan handla om svenska för invandrare, arbetsförberedande åtgärder eller ett rent stöd. Örebro ska byggas starkare med arbete och självbestämmande i fokus. För att det ska vara möjligt ska vuxenutbildningen utökas och det ska läggas ett större fokus på vägen till arbete. Örebros vuxenutbildning ska ställa tydliga krav och ha tydligare riktlinjer för att skapa en väl fungerande utbildning. Örebros vuxenutbildning behöver politiska krafter, där utbildningen får egenskapen att anpassa sig efter varje individs kunskaper och erfarenheter. Det är den liberala vägen att gå.

En liberal och lärarrik vuxenutbildning

En stor andel av dem, som under senare år kommit till Örebro, har en lägre utbildningsnivå än människor uppväxta i Sverige. Liberalernas politik innebär att ge varje människa goda förutsättningar att utveckla sina kunskaper och färdigheter under hela livet. Därför krävs inte bara en bra ungdomsskola, utan också en väl utvecklad vuxenutbildning.

Örebro ska utöka möjligheten för varje individ att själv välja sin väg. Liberalerna vill se ökad individualisering av SFI-undervisningen samt underlätta kombinationen av studier och praktik/arbete.

SFI – för integrationen

Liberalernas vision är att göra Örebros SFI till landets bästa. För att uppnå detta behövs politiska krafttag inom flera områden. Svenskundervisningen för invandrare måste anpassas efter individens förkunskaper och behov. I dag sker inte detta på ett tillfredsställande sätt. Liberalerna i Örebro verkar för att SFI ska integreras i Komvux både som ett integrationsverktyg men också så att utbildningskrav skräddarsys efter varje nyanländs behov av kunskaper för att få ett arbete. Vi måste också utöka möjligheterna att kombinera utbildning och praktik.

Fler chanser i livet

Fler måste få möjlighet att omskola sig eller förbättra sina grundkunskaper. Liberalerna vill ha fler platser på yrkeshögskolan och att alla ska ha möjlighet att läsa på Komvux. På så sätt får vi alla fler chanser i livet.

Större satsningar på vuxenutbildning

Örebro behöver en stark vuxenutbildning för dem som vill förbättra sina grundkunskaper, specialisera sig inom ett yrke eller förbereda sig för högskolestudier. Därför måste vi satsa mer på vuxenutbildningen.

Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden måste sluta slösa

Örebros vuxenutbildningsnämnd har de senaste åren gjort många försök att få människor i arbete. Många åtgärder är bra, men flera är politiska luftslott som direkt bör avslutas. Vuxenutbildningen måste bli mer effektiv och bättre ta till vara varje skattekrona.

Liberalernas förslag till förbättringar för Vuxenutbildning och arbetsmarknad:

- Utökad självständighet och fria val för studerande inom vuxenutbildningen.
- Ökade resurser för en kvalitativ utbildning. Med fler sökande kommer större ansvar. Vuxenutbildningen i Örebro behöver ökade resurser för en kvalitativ utbildning.
- Utveckla arbetsåtgärder för att få fler i arbete. Samtidigt med en stor hänsyn tagen till varje enskild skattekrona.
- SFI integreras i Komvux.
- Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ska inte flyttas till Programnämnd Barn och Utbildning, utan fortsätter som egen nämnd.

2.5 Landsbygd

En levande landsbygd

För Liberalerna handlar regionalpolitiken ytterst om varje människas möjlighet att kunna ha makt och ansvar för sitt eget liv. En liberal landsbygdpolitik strävar efter att skapa förutsättningar för dem som, vill bo och arbeta på landsbygden eller i en mindre tätort, att kunna göra det. För en levande landsbygd behövs bra infrastruktur, både vad gäller vägar, järnväg, och höghastighetsbredband.

Örebro kommuns landsbygd är full av möjligheter. Vi har en fantastisk natur, som inbjuder till rekreation och avkoppling. Men landsbygden är så mycket mer. Viljestarka människor, egna företagare, lantbrukare och de som bara vill bo i lantlig miljö. I många byar och orter i Örebro kommun spirar en blomstrande företagsanda och ett engagemang som är grundbulten i en bygds framgång. Det kan vara en gemensam ansträngning för att få en bensinmack till byn. Det kan vara en enskild eldsjäl som via engagemang och vilja fått liv i en lanthandel, eller ett gott samarbete mellan olika samhällsaktörer som resulterar i att det blir enklare att bo och verka på landsbygden. Ur engagemang och vilja skapas möjligheter.

Landsbygden i Örebro är full av möjligheter, men står också inför stora utmaningar. Att upprätthålla service på en godtagbar nivå utanför tätorten ställer stora krav på kommunen. Kommunal service, så som hemtjänst och sjukvård, måste fungera liksom förskola och skola. Det ska gå att vara både ung och gammal i hela Örebro kommun. Utbyggnaden av bredband är avgörande för företagande på landsbygden. Snabba och säkra transporter med buss och tåg måste finnas och vi ser gärna fler privata initiativ som komplement till länstrafiken. Möjligheten att gå och cykelpendla på säkra vägar måste finnas.

Samhällen förändras. En del orter, som blomstrade för hundra år sedan, är historia i dag. Så har historien sett ut och så kommer framtiden att se ut. För liberaler är värnandet om människors egenmakt och möjlighet att skapa sin egen framtid utgångspunkten. Urbanisering byggs i grunden på människors fria val och det välkomnar vi. Men de utmaningar som följer i spåren av denna utveckling vill vi bemöta. Genom att ge förutsättningar för en stark och vital landsbygd i Örebro gör vi också hela kommunen starkare.

Liberalernas förslag för att stärka landsbygden:

- Stimulera företagsetableringar på landsbygden
- En snabbare utbyggnad med höghastighetsfiber
- Göra det lättare att bo och verka på landsbygden genom bra infrastruktur
- Sörja för att omsorg och skola i mån av behov och underlag finns.
- Stödja och stimulera lokala utvecklingsgrupper och nätverk

2.6 Bolag

I Örebro har startats en rad kommunala bolag som konkurrerar med näringslivet, riskerar kapital och/eller har en verksamhet som är oprofessionell. Kommunala bolag kan vara bra men enbart då andra alternativ är uteslutna. I dessa bolag är demokrati och insyn i verksamheten starkt begränsad för medborgarna. Detta regleras i kommunallagen. Örebro kommuns bolagskoncern med 26 bolag kan enligt Liberalerna inte vara inom vare sig kommunallagen eller tjäna Örebroarna på rätt sätt.

Liberalernas förslag till förändringar inom bolagskoncernen:

- De tre kommunala bolagen som är gemensamma med Kumla kommun säljs:
Kumbro Utvecklings AB
Kumbro Vindkraft AB
Kumbro Stadsnät AB
- Det kommunala bolag som är gemensamt med Kumla och Karlskoga kommuner säljs:
Karlskoga-Örebro Biogas AB
- Kommunala bolag helägda av Örebro kommun säljs:
Västerport AB
Gustavsviks Resorts AB
Gustavsviks Utvecklingsbolag AB
- Dessutom vill Liberalerna tydliggöra kravet på att följande bolag ska agera utifrån sina ägardirektiv, där såväl förvärv, nybyggnation, renoveringar, om- och tillbyggnader och försäljningar ingår:
ÖBO AB
ÖBO Omsorgsfastigheter AB
Örebroporten AB
Futurum Fastigheter AB

Försäljning av delar av den kommunala bolagskoncernen innebär minskad lånebelastning på koncernen. Kommunens riskexponering minskar drastiskt i och med att framförallt Kumbro Vindkraft AB avvecklas.

ÖBO ska agera som ett ansvarsfullt allmännyttigt bostadsbolag. Det innebär att fastighets-sammansättningen ska ha en allmännyttig prägel. ÖBO ska inte agera som en dominerande aktör för dyra profillägenheter. Hyresnivåerna ska avspegla de reella marknadsvärderingar som hyresgästerna gör. Det ska vara en tydlig skillnad mellan lägenheterna i externa lägen, och lägenheterna centralt.

För att möjliggöra underhåll och renoveringar utan kraftigt ökade hyreskostnader, ska strukturerade försäljningar och ombildningar av fastigheter till bostadsrätter vara en strategisk del av bolagets verksamhet. Bolaget ska de kommande åren ombilda/sälja 2500 lägenheter. Den uppskattade reavinsten, minst 850 miljoner kronor, ska användas till att renovera bostäderna och därmed undviks onödigt stora hyreshöjningar.

Örebroporten ska utvecklas till ett bolag där såväl inköp, förädling som försäljning är naturliga delar av bolagets verksamhet. Bolaget ska inte förvalta fastigheter långsiktigt, om inte fastigheten finns utpekad i ett tydligt ägardirektiv. Avkastningen av bolaget ska därför långsiktigt öka, och motsvara en avkastning på minst 10 % av nettoomsättningen.

Futurum Fastigheter AB

Futurum ska förvalta, utveckla och bygga kommunens skollokaler på ett kostnadseffektivt och för framtiden långsiktigt hållbart sätt. Det innebär att stort fokus ska läggas på att minska miljöpåverkan och reducera energiförbrukningen.

För att klara underhåll av kommunens skolor och ha långsiktigt handlingsutrymme krävs att Futurum kan ta ut marknadsmässiga hyror. Futurum bör verka för att maximal kostnadseffektivitet uppnås, då detta är en skattefinansierad verksamhet.

2.7 Ekonomi

OMRÅDESRAMAR (tkr)	2 016
Barn o Utbildning	3 103 928
Social Vårld	2 770 183
Samhällsbyggnad	599 568
Kommunstyrelsen/KLK	309 984
VuXam	505 817
Landsbygd	5 200
Kommunledning	36 700
Stadsrevision	3 300
Valnämnd	200
Kommungemensamt	162 007
KS förfogande	77 641
Kommungemensamma statsbidrag	-106 700
Finansiering	-186 200
	7 281 628
RESULTATRÄKNING	
Verksamhetens kostnader	7 281 628
Avskrivningar	195 000
Summa kostnader	7 476 628
Kommunalskatt	6 005 600
Statsbidrag	1 527 200
Summa intäkter	7 532 800
Resultat utan finansnetto	56 172
Finansnetto (80+50)	130 000
Årets resultat inkl. finansnetto	186 172
Resultat exkl. finansnetto inkl. bolagsutdeln. %	1,41

3 Hållbart Örebro

3.1 Inledning

Ett hållbart Örebro är ett Örebro med god balans mellan ekonomi, sociala faktorer, miljö och etik. Näringslivsklimatet behöver bli bättre. Det civila samhället måste ses som en medspelare och inte som ett komplement. Klimat, mångfald och genus måste genomsyra alla verksamheter och Örebro måste växa och förtätas etiskt, smart och efter behov.

Mätningar visar att näringslivsklimatet inte är på väg tillräckligt framåt i Örebro. En bidragande orsak är den nuvarande kommunledningens syn på var gränsen går mellan offentligt och privat företagande. Regler och förutsättningar är inte tillräckligt tydliga. Kommunala bolag bildas i en aldrig tidigare sedd takt. Det är inte bra och vi vill sälja flera kommunala bolag.

En ekonomi där den offentliga sektorn agerar på den privata sektorns sida, snedvrider konkurrens och skapar en sämre tillväxttakt. Sämre tillväxt leder till färre arbeten.

Örebro kommun har en arbetslöshet som är högre än rikssnittet. En orsak till detta är att såväl kommun som region har en oproportionerligt stor offentlig sektor. När kommunen dessutom agerar på den öppna marknaden skapas sämre förutsättningar för arbete.

3.2 Näringsliv

Kommunens upphandlingar ska möjliggöra för fler lokala företagare att medverka i upphandlingen. När kommunen eller kommunens bolag kräver omfattande arbetsmarknadsåtgärder, som en del i upphandlingen, stängs de mindre lokala företagen ute. Liberalerna vill stoppa kravet på arbetsmarknadsåtgärder vid upphandlingar, och anpassa upphandlingarna till det lokala näringslivets möjligheter. Örebro kommun måste se till att småföretag får större möjlighet att utvecklas genom att deras kvalité valideras högre än antalet bokslutsår.

De servicegarantier som införts ska utvecklas och förbättras. Kommunen ska inleda ett arbete med regelförenkling, för att skapa större möjlighet för ett växande näringsliv.

Liberalerna vill införa utmaningsrätt inom all kommunal verksamhet. Det innebär att ett privata företag kan begära att kommunen prövar om upphandling av en begränsad verksamhet kan ske. Därefter prövar kommunstyrelse och kommunfullmäktige om upphandlingsarbetet ska startas.

Liberalernas förslag till ett förbättrat näringslivsklimat:

- Stoppa arbetsmarknadsåtgärder i upphandlingsrutiner.
- Förkorta ledtider och förenkla kommunens processer samt utveckla servicen mot näringslivet.
- Möjliggöra att små lokala företag kan delta i upphandlingsförfarandena.
- Upphöra med Örebro kommuns illojala konkurrens gentemot näringslivet.

3.3 Miljö och Klimat

Vi ska bromsa klimatförändringarna och samtidigt ha god ekonomisk tillväxt och behålla jobben. Det gör vi med fortsatt forskning, ekonomiska styrmedel och internationellt samarbete. Framtidens miljöutmaningar är stora och internationella. Med vetenskap, teknik, demokrati, internationellt samarbete och marknadsekonomi har vi goda möjligheter att lösa många problem.

Liberal miljöpolitik handlar om ansvarstagande utifrån kunskap och marknadsekonomiskt tänkande. Tillväxt behövs för att vi ska kunna möta miljöutmaningarna. Genom forskning och innovationer kan många miljöproblem lösas. En liberal miljöpolitik medverkar till att förenkla för människor att ta ansvar, inte till att detaljstyra deras vardagsliv. Vi utgår från försiktighetsprincipen samt principen att det är förorenaren som ska betala.

Klimatförändringarna är det största hotet mot miljön. Men mänskligheten står inför fler globala och lokala utmaningar. Det handlar till exempel om utarmning av den biologiska mångfalden, brist på rent vatten och spridning av farliga kemikalier.

Det finns en potential att fortsätta bygga ut förnybara energislag i Sverige, men samtidigt är kärnkraften viktig för klimatneutral elproduktion. Att avveckla kärnkraften äventyrar klimatpolitiken och innebär ökade koldioxidutsläpp. Det skulle även få långtgående konsekvenser för elpriser och välfärd.

Kilsbergens unika natur- och friluftsvärden ska värnas från de ljudstörningar, som kommer från vindkraft och militära övningar. Kilsbergen ska vara öppet för allmänheten i så stor utsträckning som möjligt. Kilsbergens potential för framtida naturturism ska värnas.

Örebro kommuns unika fågelsjöar, Kvismaren och Tysslingen, ska värnas och göras tillgängliga för allmänheten via till exempel allmänna kommunikationer.

Kommunens klimatmål till 2020 ligger fast.

Liberalernas förslag till en förbättrad miljö:

- Skapa förutsättningar för utbyggnad av alternativ energiproduktion på rätt ställen. Vindkraft och solenergiparker ska koncentreras till redan exploaterade områden och platser med relativt låga värden för naturvård, kulturmiljö och friluftsliv.
- Höja ambitionen för att skydda den biologiska mångfalden. Det behövs fler skyddade sammanhängande områden både på land och i vatten, till exempel i form av marina reservat.
- Örebro ska bidra mer för att rädda Östersjön från övergödning och hålla nere utsläppen av kadmium.
- Bort med farliga kemikalier, särskild hänsyn tas till barn och ungas känslighet samt till den samlade effekten då flera olika kemikalier samverkar.
- Satsa på klimatsmarta transporter. Rusta upp och bygga ut järnvägen och satsa på höghastighetståg. Bygg ut kollektivtrafiken i tätorter, underlätta för elbilar och skapa säkra förutsättningar för att cykla. Ett robust järnvägssystem och väl utbyggd kollektivtrafik är en förutsättning för en fungerande arbetsmarknad och bidrar till klimatsmarta transporter.

3.4 Jämställdhet

Sverige är fortfarande kvar i en situation där vi skapar orättvisa skillnader mellan könen. Kvinnor tjänar mindre än män. Det följer kvinnorna hela livet ut, då även pensionen påverkas. Kvinnor är i majoritet i bland dem med deltidsanställning. Kvinnor står för de flesta långtids-sjukskrivningarna. Kvinnor står för majoriteten av ansvaret av det obetalda hemarbetet. Män får sällan möjlighet till deltidsarbete. Mäns föräldraledighet skapar ofta ekonomisk förlust i en familj. Män drabbas oftare av hjärt- och kärlsjukdomar, så som hjärtinfarkt med allvarlig utgång, ofta relaterat till stress.

Jämställdhet måste vara något som genomsyrar kommunen på alla nivåer, inom all verksamhet och inom allt beslutsfattande. Jämställdhet är en kommunledningsfråga och ska knytas till såväl den politiska som den administrativa kommunledningen. Jämställdhet får inte vara en angelägenhet bara för några brinnande eldsjälur eller finnas inom ett fristående område utanför den dagliga verksamheten. Jämställdhet ska vara grunden i all verksamhet inom den kommunala organisationen.

För att nå ett jämställt samhälle är det bland annat viktigt att uppmuntra privat företagande i kvinnodominerade branscher, att verka för att män tar ut en större del av föräldraledigheten och att skapa förutsättningar för att utbildningsvalen blir mindre könsbundna.

Kommunen ska garantera service på lika villkor för varje medborgare oavsett kön. Medborgarna ska känna sig trygga i att genusperspektivet alltid genomsyrar det dagliga arbetet i kommunen där besluten fattas, att resurser fördelas rättvist mellan könen och att jämställda normer skapas.

Alla chefer i Örebro kommun ska vara kunniga i jämställdhet, förstå olika faktorerers inverkan, kunna arbeta proaktivt och ta ansvar för att skapa en jämställd organisation. Kommunen ska fortsätta att justera osakliga löneskillnader på årlig basis, innan annan lönerrevision görs. Andra arbetsrelaterade förmåner ska vara jämställt fördelade. Sexuella trakasserier ska inte förekomma inom Örebro kommun. Det ska vara enkelt att vara förälder och att arbeta i Örebro kommun, oavsett om du är pappa eller mamma. Jämställdhetsbonusen ska vara väl känd. Medarbetare ska erbjudas arbetstid till den sysselsättningsgrad som de önskar oavsett kön, så långt det är möjligt. Andelen män som arbetar inom vård och omsorg och förskola/skola ska öka.

Våld och förtryck i hederns namn

Sverige ska vara en rättsstat för alla - oavsett kön, etnicitet och sexuell läggning. Vi får aldrig blunda för det så kallade hedersvåldet som drabbar främst unga kvinnor och flickor, men även unga män och pojkar. Våldet får aldrig ursäktas för att det sker under kulturell täckmantel. Barn- och tvångsaktenskap stämmer inte med vår syn på jämställdhet och barns rättigheter. Mänskliga rättigheter är universella, okränkbara och gäller alla.

Enligt Örebro kommuns handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck ska Kommunen ha en samordnare som agerar som bollplank. Samordnaren ska se till att kommunens alla verksamheter har tillräckligt med kunskap samt att det finns handlingsplaner i arbetet mot hedersvåld och förtryck.

Liberalerna fäster stor vikt vid att kommunen arbetar aktivt mot våld och förtryck i hederns namn och vi vill omgående tillsätta en särskild samordnare, som fokuserar på dessa frågor. Samhället bör ta steget från att förstå och reagera till att verkligen agera. Liberalernas förhoppning är att, genom denna satsning, skapa förutsättningar för att kunna agera mot våld och förtryck i hederns namn samt mot barn- och tvångsäktenskap.

Liberalernas förslag till förbättrad jämställdhet:

- Skapa möjlighet för kommunalanställda, oavsett kön, att arbeta deltid eller heltid utan att det drabbar möjlighet till karriär.
- Trygga möjligheten till karriär och positiv löneutveckling för föräldrar som tar ut föräldraledighet, oavsett kön.
- Höja kompetensen i kommunens förskolor och skolor för att kunna arbeta normkritiskt och att se förbi könsnormer i bemötandet av barn och unga.
- Intensivt arbeta för att hälsofaror kopplade till kön förebyggs i kommunen.

3.5 Integration

För att skapa en sammanhållen och integrerad kommun krävs att vi ser kommunen som en helhet. Politiken måste bygga på att alla människor i hela Örebro har förmåga att forma sin framtid efter egna förutsättningar.

Att känna sig integrerad i samhället, inte minst i området där man bor, är grundförutsättningen för en positiv integrationsprocess för varje individ, varje familj och varje grupp.

Örebro ska vara en öppen stad. Öppen för människor från olika delar av världen. Vi vill fortsätta en aktiv politik för att få fler människor att flytta till Örebro. Örebro ska vara välkomnande för alla dem som söker sig hit, oavsett om det är från regionen, nationen, Europeiska Unionen eller från världen runt omkring.

Introduktion och validering

En viktig del i arbetet för integration är en väl fungerande introduktion och ett gott mottagande av de flyktingar som väljer att bosätta sig här i Örebro. Kommunen ska skapa grundläggande förutsättningar för att varje individ ska ha möjlighet att forma sin egen framtid. Introduktion och undervisning ska anpassas efter den nyanländes behov och tidigare kunskaper. Därför behövs en noggrannare utredning av varje nyanländs utbildningsnivå. Utbildningsprogram ska ha konkreta och ambitiösa mål. Inte minst på SFI och VUXAM ska kunskaper och färdigheter nyanlända och nyinflyttade bär med sig, tas tillvara.

En grundläggande kunskap, för att kunna ta del av möten, lära känna nya vänner och arbeta i sitt nya hem, är att man lär sig svenska. Därför ska kraven på att lära sig svenska skärpas. Oavsett tidigare utbildning behöver alla språket. För att ett öppet, integrerat och fungerande Närkesamhälle ska bli verklighet, behövs gemensamma rättsnormer och gemensamma mötesplatser samt det svenska språket som gemensamt kommunikationsverktyg, oavsett vilka andra språkkunskaper vi behärskar.

Det ligger i allas intresse att integration sker

Integration ska byggas på ett dubbelsidigt intresse. Det vill säga att både den lokala integrationspolitiken och de nya svenskarna visar intresse och vill integreras. Ett sådant samspel mellan Örebro kommun och nya svenskar är en förutsättning för att uppnå det bästa integrationsresultatet på alla samhällets nivåer.

Örebro kommun ska ha en tydlig liberal integrationspolitik, som i sin tur skapar förutsättningar för en positiv integration för människor, som har valt att bo här. Att integreras i ett samhälle innebär inte, att man för att bli accepterad ska ge upp sin kulturella särart, sitt ursprung eller sitt sätt att vara. Ett starkt samhällsbygge kännetecknas av allas rätt att vara olika, snarare än kravet på att alla ska vara lika. Integration angår alla samhällsmedborgare oavsett social ställning, kön, ålder, etnisk bakgrund, religion eller sexuell läggning. Det är viktigt att skapa samhörighet, gemenskap och ansvar för det närkingska samhället i sin helhet.

Utvecklingsarbete kopplat till kultur och mångfald

Liberalerna vill värna kulturell mångfald. Därför vill vi se ett utvecklingsarbete med fokus på etnicitet och social hållbarhet/inkludering. Studieförbunden och civilsamhället kan vara viktiga aktörer. Liberalerna vill att Örebro Kommun ska bidra genom att sprida kunskap och goda exempel samt initiera och/eller stödja projektverksamhet.

3.6 Civilsamhälle och föreningsliv

Liberalernas politik för det civila samhället syftar till att underlätta för denna sektor att fortsätta vara en viktig del i demokratin, att göra människor delaktiga samt att bidra till samhällsutveckling och välfärd.

Örebro kommun ska samverka med civilsamhället och följa upp överenskommelsen som antogs av kommunfullmäktige i april 2010.

Örebro kommuns samverkan med det civila samhället innebär att man följer upp några grundläggande principer för samverkan. De är:

- Principen om öppenhet
- Principen om kvalitet
- Principen om långsiktighet
- Principen om dialog
- Principen om mångfald

Civilsamhället ska inte betraktas som ett komplement i samhällsutveckling utan som en nödvändig och positiv samarbetspartner. Den ideella sektorn ska ha möjlighet till utmaningsrätt och i vissa fall att starta verksamhet med kommunal finansiering för verksamheter som inte redan finns, men som kan vara av samhällsintresse.

Liberalerna vill medverka till en ökad regelbunden dialog med det civila samhället, att medborgardialoger återupprättas och att ett ökat medbestämmande genomförs.

Ett föreningsliv att räkna med måste ha långsiktiga avtal

Örebro kommun behöver föreningslivet i daglig dialog, aktivitet och i mycket annan verksamhet. Det innebär att vi respekterar föreningslivets roll och vill skapa långsiktigt förståbara strukturer i vårt arbete med sektorn och dess ansvariga. Det handlar exempelvis om tydliga och långsiktiga bidragssystem, om att kommunen inte ska villkora bidragen mer än nödvändigt och att föreningslivets engagemang bejakas.

Föreningslivet är den plats där många medborgare lär sig att bli en del av den demokratiska processen. Genom att engagera sig i en förening blir det även lättare att göra sin röst hörd, och på så sätt kunna medverka i att skapa ett starkt samhälle. Därför behöver Örebro kommun satsa på de ideella krafterna, som varje dag kämpar för att utveckla staden, både stora som små.

Liberalernas förslag till att stärka civilsamhället:

- Anordna regelbundna träffar mellan föreningar och kommunen.
- Ge långsiktiga avtal och bidrag för förutsättningar till bra insatser.
- Kommunicera med föreningar innan beslut tas som angår dem.
- Inte starta konkurrerande verksamhet med föreningslivet.

3.7 Infrastruktur

Örebro har ett bra läge i Sverige. Ofta pekar vi på att vi är Sveriges demografiska centrum. Men det finns stora risker att framtida godsströmmar och även persontrafik kommer att dras öster och söder om Örebro. Liberalerna menar att de viktigaste infrastruktursatsningarna är en järnvägsförbindelse Stockholm – Oslo via Örebro, Karlskoga och Karlstad, samt en förstärkning av det nord-sydliga godsstråket både på järnväg och väg genom länet.

Vägnät bör byggas med långsiktiga perspektiv där alla trafikanter kan harmoniera med varandra utan att skapa konfliktpunkter. Infrastrukturen i Örebro ska genomsyras av säkra lösningar för de oskyddade trafikanterna och anpassning ska ske för de mest utsatta såsom barn, funktionsnedsatta och äldre.

Vi vill se en utveckling av Örebro där staden behåller sin stadsnära grönska. Infrastrukturen är så mycket mer än bara staden. Vi ser hela Örebro med dess potential.

Rörligheten för människor, idéer, kapital, varor och tjänster måste bli bättre, både i staden och på landsbygden. Detta skapar dynamik i samhället. För att få en fungerande landsbygd måste vi acceptera bilen och vi anser att kilometerskatt är något som motverkar detta. En infrastruktur i världsklass behövs för jobben, tillväxten och välfärden.

4 Barn och utbildning

4.1 Inledning

Liberalernas viktigaste fråga är utveckling, genom valfrihet och möjligheter. Kunskap är den enskilda människans, liksom hela samhällets viktigaste redskap för utveckling och demokrati. Kunskap bryter ned klassbarriärer och öppnar nya dörrar där människor ges möjlighet att göra kloka val utifrån sina egna drömmar.

Varje elev är viktig för allas framtid. Därför ska alla mötas individuellt och erbjudas utveckling efter förmåga. Vi ska satsa på både elever med särskild begåvning och elever med behov av särskilt stöd. Människor är olika och ingen väljer sin bakgrund. För liberaler är det därför av stor vikt att skolan ger stöd både till den elev som behöver hjälp och till den elev som behöver större utmaningar än andra.

Skolan är fundamentet för att få en bra start i livet. Därför måste vårt samhälle ha höga ambitioner rörande utbildningsväsendet och aldrig tappa fokus på utvecklingen av skolan. Tydlighet och respekt är ledord i Liberalernas syn på skola och utbildning. En skola där kunskapsbyggandet får stå i fokus ger våra unga de bästa förutsättningarna för att kunna skapa ett bra liv med arbete, hälsa och fritidssysselsättning. Skolan ska bara ha kvar de bästa pedagogerna och de bästa rektorerna. Genom tydlig kommunikation om skolsituationen mellan lärare-elev, lärare-vårdnadshavare samt tydlig kommunikation om kunskapskrav och krav på hög kvalitet i utbildningen, kan vi bygga trygga och kompetenta medborgare.

Elevhälsa är A och O

Elevhälsan måste tas på allvar. Elevers psykiska ohälsa ökar och det är oacceptabelt. Det innebär stort lidande och en förlust för vårt samhälle att elever inte får hjälp och att de upplever att deras behov inte respekteras eller bemöts. Skolan har ett stort ansvar att se och sätta in rätt hjälp i rätt tid. Elevers psykiska hälsa är också direkt avgörande för bättre måloppfyllelse och fortsatt kunskapsinhämtning i framtiden. Liberalerna vill se att Elevhälsoteamen stärks upp med fler kuratorer och psykologer samt att deras arbete och kunskap uppvärderas.

Rätten till sitt eget språk

Rätten till sitt eget språk är grundläggande för hela individens kraft och möjlighet till utveckling. Det gäller hemspråk såväl som teckenspråk. Både miljöer och pedagogiska verktyg ska anpassas så att alla kan utveckla sina kunskaper

Trygghet att få vara den du är

HBTQ-certifiera samtliga skolor i Örebro. I skolan ska alla elever känna sig trygga i att vara så som de själva vill vara. Ingen ska tvingas möta diskriminering för sin sexuella läggning. Var tredje transperson har övervägt självmord och läget är värst bland unga. Det är helt enkelt oacceptabelt och tyder på att mer kunskap krävs.

Det är du som ska bestämma var ditt barn ska gå i skolan

Valfriheten måste värnas. När konkurrens och goda exempel finns blir fler skolor attraktiva. Det skapar valmöjlighet och föräldrar och vårdnadshavare kan välja den skola de vill ha för sina barn. Det är föräldrar och vårdnadshavare som ska bestämma var barnet ska gå i skolan. Politiker ska ge förutsättningar i form av tillräckliga resurser och tydliga kvalitetskrav på de skolor som finns. Liberalerna vill se fria skolskjutsar och busskort för alla grundskoleelever oavsett vilken skola de väljer. Det ska inte vara en kostnadsfråga att välja skola. Det blir en bättre skola för fler om frihet och kvalitet får råda.

Kunskap och utveckling i hela Örebro

För att säkerställa att barn och unga kan nå utveckling i trygghet och i bästa miljö ser vi att det är en fördel om förskolor och skolor finns i hela Örebro kommun, utspridda i alla bostadsområden och på landsbygden. Speciellt de mindre barnen bör, om kvalitén inte försakats, ges en möjlighet att gå i skola i närområdet och med större lokalyta. Små barn behöver utrymme och äldre behöver vidgade vyer. Därför vill Liberalerna verka för att F-6 skolor, så långt det är möjligt, finns i närområdet och i landsbygd.

Hälsa, frihet och kultur i skolan

Unga människor behöver både rörelse och kulturell hänförelse under skoltid för att utvecklas. En av dagens utmaningar är att aktivera elever till mindre stillasittande genom fler idrottstimmar eller annan rörelse i skolan. Mer kultur i skolan bidrar också till ökad stimulans. Ofta kan inte skolan klara detta på egen hand därför vill Liberalerna verka för ett bättre samarbete med Kulturnämnden. Alla grundskoleelever ska garanteras att besöka minst en professionell scenkonstföreställning eller bildkonstutställning per läsår.

Måltiderna i skolan behöver prioriteras. Att inta god och hälsosam mat i en lugn miljö kan inte klaras av i en orolig matsal under 20 minuter. Tiden för varje elev i matsalen får inte bli för kort på grund av att tidsbristen så principen, ”ut in, in ut” får råda. Vi ser gärna att fler vuxna äter med eleverna i matsalen för att påverka både samtal och stämning.

Liberalernas övergripande förbättringar för skolan:

- Förstärka resurser och kunskap för att nå bättre elevhälsa.
- Öka elevpengen, grundtilldelningen, så alla elever i grunden får mer resurser.
- Utnyttja tider för fria aktiviteter till rörelse och motion.
- Förtydliga och uppmuntra skolvalet för elever och vårdnadshavare.
- Vara fria i tanken när det gäller nya former för att driva förskolor och skolor på landsbygden med hög kvalitet.
- Stärka alla elevers rätt till sitt eget språk.
- Ge kulturgaranti för alla grundskoleelever.
- Stimulera de estetiska läroprocesserna i skolorna.

4.2 Förskola

Den svenska förskolan är fantastisk. De flesta flickor och pojkar i förskolan möter kompetenta och välutbildade pedagoger, deltar i god pedagogisk verksamhet och barnen och deras föräldrar känner sig trygga i förskolan. Samtidigt finns det stora skillnader mellan olika förskolor och olika områden.

Små barn - mer utrymme

En del av de minsta barnen, 1-3 år, finns på avdelningar med fler än 17 barn, medan andra finns på avdelningar som har betydligt färre. Det som ofta avgör gruppernas storlek är lokalernas beskaffenhet och storlek samt Örebro Kommuns resursfördelningsmodell. Gruppens storlek bör bättre anpassas till barns behov av stöd. Barn under tre år bör inte gå i grupper större än 15 barn.

Behöriga förskolelärare i alla områden

Många av förskolorna i våra socio-ekonomiskt mest utsatta stadsdelar har svårt att rekrytera behöriga förskollärare, vilket leder till att den pedagogiska verksamheten, beskriven i läroplan för förskolan, inte kan säkerställas. Detta gör att förskolebarnen i dessa områden inte får likvärdiga pedagogiska förutsättningar som pojkar och flickor från områden där den pedagogiska kompetensen är väl tillgodosedd. I dessa områden väljer fler föräldrar än i andra områden att hålla sina barn hemma med hjälp av vårdnadsbidrag, vilket gör att dessa flickor och pojkar helt exkluderas från pedagogisk verksamhet och social samvaro med andra barn.

Fler måste vilja bli förskolelärare i Örebro

För att kunna öka antalet behöriga förskollärare i Örebro Kommun måste fler välja att utbilda sig till förskollärare. För att locka fler studenter måste förskolläraryrket framstå som attraktivt. Under många år har lönerna inom förskolan halkat efter. Därför måste grundlönen ökas. Dessutom bör det införas ett extra lönetillägg för den som är behörig och väljer att arbeta i ett socio-ekonomiskt utmanande område, där det råder brist på behörig personal. Förskollärare saknar idag tydliga karriärvägar. Liberalerna vill därför införa karriärtjänster, liknande dem som finns i grundskola och gymnasieskola.

Språkutveckling och pedagogisk start

Vårdnadsbidraget används främst av kvinnor i socialt och ekonomiskt utsatta områden, många med utländsk bakgrund, många med låg utbildningsnivå och låg inkomst. Detta skapar utanförskap. Flickor och pojkar i förskoleåldern behöver få möjlighet att delta i god pedagogisk verksamhet och få socialiseras samman med andra barn i liknande ålder. Detta gynnar deras språkliga och sociala kompetens och ger bättre förutsättningar för fortsatt utveckling. Därför föreslår Liberalerna att vårdnadsbidraget avskaffas snarast. Resurserna bör istället tillföras förskolan.

Liberalernas förslag till en förbättrad förskola:

- Minska barngrupperna.
- Anställa behöriga pedagoger.

- Ge högre löner och bättre karriärvägar.
- Avskaffa vårdnadsbidraget.

4.3 Grundskola

Grundskoleverksamheten kommer att ställas inför ökade resursbehov. Antalet barn i åldern 6–15 år har ökat sedan 2011 och ökningen förväntas bli allt kraftigare de kommande åren. Redan under 2017 är antalet barn nästan 1 900 fler än vid utgången av 2013. I de lägsta årsklasserna, skolår 0–3, har antalet elever ökat sedan flera år tillbaka. Det är i den gruppen de stora ökningarna kommer tidigast och dessa är 2017 ca 950 fler än 2013. De högre årsklasserna kommer senare att gå en liknande utveckling till mötes med kraftiga ökning. Åldersgruppen 10 till 12 år förväntas vara nästan 600 fler 2017 jämfört med 2013 och 13 till 15-åringarna nästan 350 fler.

Alla barn är unika och behöver olika undervisning

För att våra elever ska få det bästa bemötandet under sina skolår bör alla pedagoger ges fortbildning i normkritiskt bemötande och lågaffektivt bemötande. Det skulle säkerställa att eleverna ses som de individer de är och att eventuella hinder för barnens lärande lättare kan fokuseras.

Behov av särskilt stöd måste säkras

För att möta alla behov måste det garanteras att alla barn får sina behov tillgodosedda. De elever som är i behov av särskilt stöd ska få det. Det spelar ingen roll vilket skälet är. Tillfälligt eller diagnos - alla ska bedömas dagligdags och stöd ska sättas in. Liberalerna vill möta detta med att ge mer resurser till rektorerna och också till en sökbar central pott för att säkerhetsställa att inga tomma kassor lämnar något barn utan stöd.

Centralt skolstöd - Rätten till trygghet och stöd!

Vi har idag en organisation i Örebro kommun, Centralt skolstöd, som har spetskompetens och erbjuder stöd och handledning till alla grundskolor i kommunen, oavsett huvudman och utifrån pedagogisk grund. Centralt skolstöd bör breddas och utvecklas till att innehålla fler funktioner och kompetenser, som samlas under ett tak. Det bidrar till tryggare pedagogiska miljöer och bättre målpuppfyllelse.

Fritidshem, fritids- och trygghetsaktivitet

Fritidshem är en viktig del av skolans pedagogiska verksamhet och har stor betydelse för goda resultat och målpuppfyllelse i skolan. Fritidshemmen ska stimulera barnens lärande och sociala utveckling och vara en del i det livslånga lärandet. Därför är det viktigt att det finns en samsyn mellan förskoleklass, skola och fritidshem gällande det gemensamma uppdraget och hur detta ska utföras. Fritidshemmen ska vara trygga och ha en god pedagogisk kvalitet.

Förskoleklass till årskurs 3 (F-3)

Det är starten som är viktigast. Här lägger vi grunden till både trygghet och studielust. För att klara detta måste resurserna sättas in här. I denna ålder ska alla pojkar och flickor läsas av. Liberalernas "Se alla barn-garanti" innebär att de små barnen, mellan 6 och 10 år, ska ha rätt att gå i en grupp där läraren har tid och möjlighet att se dem som individer och deras högst enskilda behov. För att lyckas med det måste förskollärare och lärare beredas möjlighet att varje dag möta och kommunicera med varenda "liten kotte". Det innebär betydligt mindre barngrupper och fler pedagoger för att säkerställa en god pedagogisk verksamhet i både förskolan och skola. Fler speciallärare behövs för att hjälpa till med rätt undervisning. Små barn behöver stora ytor, äldre barn behöver vidgade ytor.

Årskurs 4 till 5 (mellanstadiet)

Redan under mellanstadietåren kan vi se att kunskapsklyftorna ökar, att skillnaderna mellan elever från studievana och studieovana hem ökar och att fler barn får ökat behov av stöd. Detta är också en period där eleverna får möta fler nya ämnen och förbereds för högstadiets krav. För barn med svenska som andraspråk krävs större och tidigare insatser av språkstöd för att undanröja språkliga hinder till kunskapsbyggandet.

För att möta barnens behov i årskurs 4-6 behövs således insatser på generell basis såväl som särskilda insatser. När det gäller valfriheten att välja skola finns idag en problematik med kostnader för skolskjutsar, som skapar en ojämlik situation och som försvårar det fria skolvalet.

Årskurs 7-9 (högstadiet)

Under högstadieåren är det många elever som upplever sig stressade och skillnaderna mellan flickor och pojkar utkristalliseras ännu tydligare. Det är här eleverna ska göra sina val inför framtiden. Ett val som är svårt i sig och även försvåras då valet kanske inte handlar om vad eleven vill utan vilka möjligheter som finns kopplat till betygspoäng.

För att öka andelen elever som går ut med godkända betyg i alla ämnen måste vi satsa. En satsning som kostar i detta skede men som innebär minskade kostnader i framtiden. Får vi fler att klara skolan får vi färre som går rakt ut i utanförskap. Då många elever med svenska som andraspråk möter stora hinder under högstadieåren, bör kommunen satsa på ökat språkstöd för att säkerställa att fler kan erövra godkända betyg som bär vidare till gymnasiet.

Liberalernas förslag till förbättrad grundskola:

- Införa tidigare och tydligare insatser i förskola och förskoleklass.
- Utgå från små barngrupper som kan växa med tiden.
- Garantera speciallärare i F-3 för att nå läs- skriv- och räknegarantin.
- Införa läxhjälp för alla elever i årskurs 4-6.
- Införa en Se-alla-barn-garanti.
- Trygga utemiljöerna.
- Se till att det är mer vuxennärvaro på rasttid.
- Utöka språkstödet för elever med svenska som andraspråk.
- Utöka stödfunktioner för barn med särskilda behov.

- Erbjudna fria skolskjutsar till alla elever, även till dem som väljer en annan skola.
- Utöka tillgången till studie- och yrkesvägledare på skolorna.
- Utöka elevhälsovården med kuratorer och psykologer.

4.4 Särskola

Alla elever behöver få en utbildning som är anpassad utifrån just deras behov och förutsättningar. Särskolan har en mycket viktig uppgift i att låta varje enskild elev utvecklas och lära efter sina unika förutsättningar, för att kunna delta i och bidra till samhället. Utbildningen i särskolan ska utformas så att elever utmanas i sitt lärande och ges en god långsiktig utveckling. Det är viktigt att fokusera på att särskolan är en pedagogisk miljö som ska ges samma förutsättningar som övriga skolutyer för att skapa en lärande miljö med möjlighet till individanpassning.

Det finns idag en sned fördelning mellan kommunens särskolor där barn med multi-funktionsnedsättningar ofta hamnar i en skola medan barn med en högre prestationsförmåga hamnar i en annan. Det finns mycket att vinna på att skapa en bättre mix, vilket ger en utvecklande dynamik för både elever och personal.

Liberalernas förslag för en förbättrad särskola:

- Säkerställa väl utbyggd och fungerande skolskjuts.
- Minska segregering av elever på grund av olika grader av funktionalitet.
- Ha för ändamålet väl anpassade lokaler, som möjliggör dynamik, utevistelse och stimulans.
- Skapa hög pedagog-täthet.
- Se till att nödvändiga hjälpmedel finns för den pedagogiska verksamheten och alltid tillhandahålls av skolan.
- Ge kontinuerlig pedagogisk fortbildning för pedagoger med fokus på särskolan.

4.5 Gymnasieskola

Gymnasieskolans syfte är att skapa förutsättningar för individen att, som myndig person bestämma över sitt eget liv. Detta åstadkommer vi genom att förbereda eleven inför högre studier eller arbetsliv. I den liberala gymnasieskolan har läraren hög status, belönas för sina meriter och ägnar sig åt undervisning istället för att tvingas vara en skolbyråkrat. Det är en skola, som ser till varje individ, respekterar rätten till frihet och jämlikhet oavsett bakgrund samt finns där för den, som behöver stöd och inte skapa glastak för den, som vill nå längre.

Örebro ska ha Sveriges bästa lärare

Att föra kunskap vidare till nästa generation är bland de viktigaste uppgifterna som någon yrkeskår har i samhället. Klassresan börjar i klassrummet men också med en bra lärare. Det är därför vi liberaler är så måna om att värna om läraryrkets status. För att Örebro kommun

ska ha de bästa lärarna måste också vi vara den kommun som erbjuder bra löner och många möjligheter till fortbildning. Liberalerna satsar mer än något annat parti på högre lärarlöner och det gör vi för att vi, liksom forskningen, vet att läraren är den enskilt viktigaste beståndsdel i en elevs kunskapsutveckling. Svensk skola behöver en positiv lönespiral och Örebros lärare ska vara bland Sveriges bästa.

Bort med byråkratin

Sverige präglas i mångt och mycket av en övertro på politikens möjligheter att centralplanera fram goda resultat. Det kanske märks mest i form av den stora bostadsbristen, men är ett lika stort problem i skolan. I decennier har politiker från vänster och höger varit övertygade om att ju mer man kontrollerar skolan, ju bättre blir resultaten. Reformerna har istället lett till en av-professionalisering där lärarna i allt högre utsträckning fått administrera politikernas krav på kontroll istället för att undervisa.

De nationella proven är viktiga redskap för att mäta både resultaten i svenska skola i allmänhet och för den enskilda eleven i synnerhet. När läraren tvingas rätta prov för över ofta ett hundratal elever så tar det dock tid från undervisningen. Det riskerar att leda till att vissa elever får en orättvis bedömning på ett, för betygen, så tungt vägande prov. Därför borde de nationella proven rättas av externa examinatorer.

Lärare ska vara lärare och inte administratörer. Istället för att läraren lägger ner tid på att exempelvis rätta prov och jaga frånvarande elever så anser vi liberaler att det kan anställas andra till dessa uppgifter, för att avlasta läraren.

Liberalernas förslag för en bättre gymnasieskola:

- Investera i högre lärarlöner.
- Utöka förstelärarsystemet och utöka antalet karriärlärartjänster.
- Höja IT-kompetensen bland lärare.
- Inrätta central rättning av nationella prov.
- Avlasta lärarna med sekreterare, assistenter eller andra lämpliga åtgärder.

4.6 Ekonomi

Sifferprioriteringar BoU 2016 (tkr)	30 000
Elevhälsa, förskola, grund- och gymnasieskola	4 500
Fria skolskjutsar till alla i grundskolan	2 000
Karriärtjänster i förskolan	2 500
Skolskjutsar till särskolan	1 000
Höjning av lärarlöner	20 000

5 Social välfärd

5.1 Inledning

En välfärd i världsklass - Välfärden ska stötta och lyfta

Om friheten ska gälla alla, behöver vi gemensamt ta ansvar för varandra ibland. Vi kommer ju inte till världen med samma möjligheter, och förutsättningar kan plötsligt ändras. Med en välfärd i världsklass ser vi till att varje människa får chans att forma sitt liv.

Varje individ ska under hela sitt liv styra sin tillvaro. Att ha den fulla makten över sin vardag, ska vara en självklarhet. Samhället ska se till, att du känner dig trygg och att du får det stöd du behöver. För Liberalerna går valfrihet och trygghet hand i hand.

Varje kvinna och man ska kunna leva sitt liv efter sin egen tolkning av begreppet "hög livskvalité", oavsett ålder, funktionsnedsättning, etnicitet, sexuell läggning eller av andra skäl. Det kräver en politik, som uppmärksammar dina särskilda behov. Vi måste ha strategier att stötta varje individ och fylla dennes behov, utan att ta över individens ansvar. Det kräver attitydförändringar, såsom till exempel att samhället görs tillgängligt för alla. Alla människor har behov av att uppleva frihet.

5.2 Äldreomsorg

Ta vara på de åsrika örebroarna

Liberalismen utmanar den traditionella synen på de "gamla". Vi vill uppvärdera erfarenhet och åsrikeredom. Kommunen ska även se äldre medarbetare som en tillgång. Det ska finnas en öppenhet för att ge fler möjlighet att arbeta längre utifrån eget val

Begreppet "åldrande" får ofta en negativ klang. Att åldras innebär att du blir allt rikare på år. Åsrikeredom måste uppvärderas. Erfarenhet är något, som bara kan förvärfvas genom att leva, lyckas, misslyckas och dra slutsatser. Åsrikeredom utmanar. Vårt samhälle värderar inte ålder och erfarenhet. Det finns ett tydligt ungdomsperspektiv i vårt samhälle.

Åldrande är inte alltid problemfritt. Exempel är ensamhet, sorgen över en inte fungerande kropp, att inte klara sig utan hjälp, över att alltid ha ont, etcetera. Då är det lika viktigt för en åsrik person, som för en medelålders eller ung, att få professionell hjälp i form av terapeutiska samtal och stöd. Åldrandet ska inte ses som intåget in i en grå kollektivism. Alla seniorer är inte lika. Alla seniorer utgör inte en grå massa. De åsrika är fortfarande individer med sina önskemål och drömmar.

Äldre hörselnedsatta eller döva

Örebro har benämnts Europas teckenspråkshuvudstad. I Örebro finns det många som talar teckenspråk och vi har Europas största tolkcentral samt skolor och andra verksamheter

som riktar sig till döva och hörselskadade. Däremot saknar våra teckenspråkiga åsrika medborgare boenden som kan tillgodose deras behov att kunna kommunicera. Det är viktigt för Liberalerna att vi tar med detta när vi planerar avdelningar och nya boenden.

Liberalerna anser också det vara av vikt att kommunen erbjuder samtliga undersköterskor och sjuksköterskor utbildning i teckenspråk i samband med verksamhetens kompetensutveckling. Detta för att höja kvaliteten på kommunens äldreboende i bemötande av kommunens åsrika medborgare.

Aktiv hela livet

Meningsfull sysselsättning i form av kultur, socialt umgänge och fysisk aktivitet har stor betydelse i att ge oss ett friskt åldrande. Kommunen ska se till att möjligheter finns till detta. Kommunen ska genom egna initiativ bidra till att skapa möjlighet till ett meningsfullt liv för de åsrika. Kulturutbudet är viktig för den, som vill leva meningsfullt som senior. Kommunen har ansvaret för att kulturutbudet möter både kvinnors och mäns önsknings oavsett ålder.

Liberalerna vill utreda och genomföra en hälsopeng - riktad till föreningar, som erbjuder olika aktiviteter för äldre. Vi vill också att de åsrika som har omsorg omfattas av denna möjlighet.

Rätt utbildning för medarbetare

Kunskap inom gerontologi (läran om det friska åldrandet) och geriatrik (läran om åldrandets sjukdomar) är nödvändigt för en äldreomsorg med kvalitet. Örebro kommun ska samverka med Örebro Universitet för att säkerställa en god utbildningsnivå hos de egna medarbetarna. Även de privata äldreomsorgsanordnarna ska omfattas av kontinuerlig vidare- och fortbildning. Ett exempel på behov av mer kunskap är området om demenssjukdomar.

Rätt språkkunskaper är nödvändiga för att äldreomsorgen ska fungera. Örebro kommun ska kvalitetssäkra sin egen verksamhet så, att medarbetarnas språkkunskaper möter de äldres behov. Bristande språkkunskaper, även teckenspråk, får inte äventyra de äldres trygghet och omsorgens kvalitet. Vid behov ska kommunen, tillsammans med de privata aktörerna, anordna vidareutbildning i svenska. Liberalerna ser gärna att fler äldreboenden har flerspråkiga medarbetare. När vi åldras minskar inte sällan möjligheten att ta till sig information på andra språk än modersmålet.

Du ska ha rätt att välja var du ska bo

Män och kvinnor har rätt att välja sitt boende, så långt det bara är möjligt. Det gäller inte minst när du är åsrik. Privata och kommunala boenden är lika värdefulla. Vi gör ingen skillnad på huvudmannskap. Det är kvaliteten på omsorgen, vården och boendet, som är avgörande.

LOV inom hela äldreomsorgen

Lagen om valfrihet (LOV) har genomförts i Örebro. Det ser Liberalerna som mycket positivt. Det är en viktig del i att varje medborgare har möjlighet att bestämma, vem som ger stöd och hjälp. Det är dags att LOV utvecklas till att passa medborgarnas önskemål och behov!

Förhöjd grundbemanning

Idag finns det för få medarbetare för att skapa trygghet för de åsrika på våra vård- och omsorgsboenden, speciellt på natten. Vi tillför därför medel för att höja bemanningen på våra vård- och omsorgsboenden. Det är oacceptabelt att många avdelningar står helt utan personal under natten. IVO, Inspektionen för Vård och omsorg, har uppmärksammat att alltför många gamla, inte minst de med demenssjukdomar, lämnas ensamma utan möjlighet till snabb kontakt. Örebro egna vård- och omsorgsboenden uppfyller inte de grundläggande kraven. I vår budget ger vi möjlighet att stärka bemanningssituationen.

Bra mat också på äldre dagar

Tillagningskök ska finnas på varje äldreboende. Exempel efter exempel visar att bra mat, lokalt tillagad, inte blir dyrare. Dessutom bidrar dofter från köket till att göra de boende mer hungriga. Så är det när du är ung. Så är det när du är äldre.

Liberalernas förslag för att förbättra för de åsrika:

- Örebro blir en föregångare inom geriatriken.
- Skapa ett geriatriskt centrum, en äldrevårdscentral, tillsammans med ÖLL/Region.
- Att varje äldreboendeenhet själv bestämmer över sin verksamhet.
- Skapa möjlighet till specialistutbildning i geriatrik och gerontologi för sjuksköterskor.
- Att alla som arbetar inom demensvården ska ha rätt utbildning.
- Att medarbetare har goda kunskaper i svenska, eller andra valda språk.
- Att det ska finnas tillagningskök på varje äldreboende.
- Möjliggöra för nya äldreboendeplatser, både kommunala andra alternativ
- Skapa anpassade träningsmöjligheter för äldre, både inom- och utomhus
- Kommunen ger en hälsopeng till föreningar som aktiverar seniorer.
- Stärka grundbemanning nattetid på äldreboenden.
- Värdera äldre medarbetares erfarenheter och kompetenser.

5.3 Socialtjänst

Stark socialtjänst med valfrihet och gedigen kunskap

Stöd när man är som allra svagast är och har alltid varit en viktig fråga för Liberalerna. Socialtjänsten fyller en viktig funktion i varje välfärdssamhälle. Hemlösa, missbrukare och utsatta barn är några grupper som borde få ännu bättre hjälp och stöd till en bättre framtid. Socialtjänsten är ett skyddsnät som är självklart i socialliberalismen. Socialtjänsten är ofta den sista instansen för utsatta människor, och en mycket viktig funktion i ett samhälle där de svaga får hjälp och stöd. I socialtjänsten ingår bland annat omsorg om de barn och ungdomar som riskerar att fara illa.

Bättre skydd för utsatta barn

En av faktorerna för att utsatta barn och unga ska få ett tryggt liv är att de möts av kompetenta och engagerade socialsekreterare, vilket kräver medarbetare med särskild kompetens. Det är

inte rimligt att de minst erfarna socialsekreterarna får hantera de svåraste och tyngsta ärendena som berör barn och ungdomar.

Vi vill stärka myndighetsutövningen i barn- och ungdomsvårdsärenden. Socialtjänsten behöver i takt med fler medborgare ha fler socialsekreterare. Socialsekreterare som handlägger barn- och ungdomsärenden ska ha särskild kunskap och erfarenhet och ha högre lön.

Karriärtjänster för socialsekreterare

Det är av stor vikt att socialtjänsten behåller sina medarbetare, så att de kan bygga upp långvariga och förtroendefulla relationer med de barn och ungdomar som är i behov av insatser. Därför vill vi införa karriärtjänster för kommunens socialsekreterare inom enheten för utredning av barn och ungdom. Denna satsning är ett led i att göra mer för utsatta barn. Med bättre villkor för medarbetarna blir Örebro kommun en attraktiv arbetsplats.

Till dessa karriärtjänster bör det, utöver särskilda arbetsuppgifter, kopplas en ekonomisk stimulans, i form av löneförhöjning om 5000 kronor per månad. Antalet karriärtjänster bör motsvara en socialsekreterare per grupp.

Socialjour

Ett barn som utsatts för övergrepp, bevittnat våld i familjen eller själv blivit misshandlat en lördagsnatt behöver hjälp av någon som ser och förstår barnets specifika behov just då. Det handlar om någon som kan ge stöd i den akuta situationen och vid behov initiera beslut om akut omhändertagande. Socialjouren i Örebro kommun ser till att akut professionellt stöd ges dygnet runt för hela länet. För att kunna bemöta och ge akut stöd behövs det socialsekreterare med många års erfarenhet och trygghet i sitt arbete.

Liberalerna vill att socialjouren får bättre förutsättningar att behålla erfarna och professionella medarbetare genom ett riktat extra lönepåslag samt att bemanningen utökas med ytterligare två medarbetare. På så sätt tror vi att kompetensen och kvaliteten på socialjouren kan behållas och stärkas.

Mycket arbete kvar mot våld i nära relationer

Varje år drabbas kvinnor, män och unga människor av våld i nära relationer. Trots stora satsningar återstår mycket arbete. Liberalismen ska verka för att skydda våldsutsatta män och kvinnor, flickor och pojkar.

”Centrum mot våld i nära relation” ska förstärkas för att säkerställa arbetet mot våld. Det är viktigt att samhället kan erbjuda skydd till kommunens medborgare oavsett om det är män eller kvinnor som drabbas av våldet. Idag har Örebro kommun i samarbete med Kvinnohuset möjlighet att skydda kvinnor som blir utsatta för våld i nära relation. Däremot har kommunen inget samarbete med civilsamhället eller egen möjlighet att skydda män som blir drabbade av våld i nära relation. Liberalerna vill verka för att inrätta ett skyddat boende för våldsutsatta män i samarbete med andra kommuner.

Enligt socialstyrelsen har barn som bevittnat våld eller förstått att våld ägt rum behov av stöd och hjälp att bearbeta sina upplevelser. Socialnämnden har ett särskilt ansvar för att barn som bevittnar våld eller andra övergrepp får stöd och hjälp i den omfattning de behöver.

”Centrum mot våld i nära relation” har i sitt uppdrag ett vuxenperspektiv och ger stöd och skydd till de vuxna som blir utsatta för våld. De har inte uppdrag att arbeta direkt med barnen som följer med sina föräldrar och som har bevittnat våld i nära relation. Vi vill att ”Centrum mot våld i nära relation” får ett utökat uppdrag och förstärks med en barnpedagog/kurator som har barnens bästa i fokus samt lyfter barnperspektivet i alla frågor. Stödinsatser ska erbjudas föräldrarna.

Socialtjänsten behöver också förstärka sitt arbete kring hedersvåld och förtryck. Socialtjänsten bör starta med en kartläggning kring handlägningsförfarandet när en individ utsätts för våld och förtryck i hederns namn.

Liberalernas förslag för en bättre socialtjänst:

- Stärka barnperspektivet och socialtjänstens förutsättningar i den sociala barn- och ungdomsvården.
- Fler socialsekreterare i takt med att kommunens invånarantal ökar.
- Inrätta karriärtjänster för kommunens socialsekreterare på utredningsenheten.
- Inrätta en barnpedagog/kurator som arbetar direkt med barn som bevittnat våld i nära relation.
- Inrätta ett skyddat boende för våldsutsatta män i samarbete med andra kommuner i närområdet.
- Förstärka och kartlägga handlägningsförfarandet när en individ utsätts för våld och förtryck i hederns namn.
- Lönepåslag med 2 000 kr för samtliga medarbetare inom socialjouren.
- Socialsekreterare med flera års erfarenhet ska handlägga barn- och ungdomsärenden.
- Införa karriärtjänster för kommunens socialsekreterare på utredningsenheten.
- Volymökningen ska i första hand användas till fler socialsekreterare i utredningsenheterna och socialjouren.

5.4 Funktionsnedsättning / Överförmyndare

Alla ska kunna förverkliga sig själva, med eller utan funktionsnedsättning. Funktionsnedsättning kan göra det svårt att vara med i samhället på lika villkor. Vi vill att alla ska ha samma möjligheter. Det kan gälla tillgänglighet, rätt till arbete eller långsiktighet i olika stöd. Funktionsnedsättning ska inte hindra.

Rätten för funktionsnedsatta att leva som andra i samhället är en särskilt viktig fråga för Liberalerna såsom ”moder” till LSS-lagen. Lagen är en individualistisk möjlighetslag - en pluslag till SOL. Varje person är unik, har unika behov och önskemål. Olika funktionsnedsättningar kräver individanpassat stöd för att kunna erbjuda goda levnadsvillkor. Därför är det viktigt att Örebro kommun tillförsäkrar att personlig assistans, särskilt boende och daglig verksamhet verkligen fungerar fullt ut för dem som har behov av detta stöd. Liberalerna i Örebro anser att kvalitetsuppföljningar bör ske för att veta hur brukare med de största behoven hanteras. Detta ska i förekommande fall följas av förbättringsåtgärder.

Liberalernas förslag för en bättre tillvaro för dem med funktionsnedsättning:

- Möjliggöra för ytterligare boendeplatser för personer med funktionsnedsättningar.
- Säkerheten för personal som arbetar med att besöka särskilda boenden ska förbättras.
- Medarbetare på LSS-boenden i Örebro Kommun, ska ha arbetsmetoder för att undvika tvångs- och begränsningsåtgärder.
- Boendemiljön ska vara anpassad utifrån olika funktionsnedsättningar.
- Individuella bedömningar ska ske innan man låser gemensamma utrymmen, såsom kylskåp och garderober.
- Nattpersonal ska vara i tjänst som vaken och inte sovande.
- Dagliga verksamheter bör samarbeta med sociala företag för arbetsintegrering.
- Daglig verksamhet ska vara en tillfällig sysselsättning, som om möjligt ska leda till en anställning på reguljära arbetsmarknaden eller till studier för framtiden.

Överförmyndare

Överförmyndare handskas med stora medel för många Örebroares räkning. Det är viktigt att kommunen ser till att detta sköts rättssäkert och att rutiner är hundra procentiga. Godemän ska ständigt utvärderas och rekryteras för att tillgodose de behov som finns.

5.5 Ekonomi

Sifferprioriteringar SoV 2016 (tkr)	19 000
Hälsopeng för årsrika	1 000
Kuratorer för äldre	1 000
Socialsekreterare	3 500
Grundbemanning natttid i omsorgen	8 000
Barnpedagog på CMV	500
Nattpersonal på LSS-boenden	2 000
Karriärtjänster soc.sekr.utredningsenheten	2 500
Socialjour	500

6 Samhällsbyggnad

6.1 Inledning

Örebro är en fantastisk stad. Liberalerna värnar ideella krafter och gott entreprenörskap. Örebro har enorma möjligheter att utvecklas som en stark mellansvensk regionhuvudstad med ett rikt utbud av företag, av service och handel, av utbildning på många olika nivåer, av kultur och fritidsaktiviteter. Örebro ska vara en framgångskommun när det gäller ett framsynt klimat och miljöarbete.

För att skapa dessa möjligheter krävs en framsynt kommunledning, som tillsammans med samhällets andra aktörer arbetar för att Örebro ska utvecklas. Kommunen ska inte ta över andra aktörers arbete. Örebro kommun ska vara en medspelare, där näringsliv, organisationer och enskilda tar det stora ansvaret för det lokala samhällets utveckling.

Grönytor och byggnation

Vi vill bevara parker och grönytor som är så viktiga för medborgaren, speciellt i högt exploaterade områden. Vi ser framför oss att den biologiska mångfalden är hotad om man inte arbetar insiktsfullt. Vi ska ha en klart medveten strategi för att säkra vår gemensamma miljö. Liberalerna tror på att bygga högt i city men också på att hela Örebros yta måste utökas och att landsbygden måste ses som möjlig att bo och driva företag i.

Fiber och bra datainfrastruktur

Alla ska ha tillgång till fiberuppkoppling. Detta är något som hela Örebro ska erbjudas. Vi menar att landsbygden är starkt eftersatt i fiberfrågan. Vi vill införa en Fiber-till-landsbygdengaranti och uppdraget ska ombesörjas av Stadsnät.

6.2 Bygg/Miljö

Bygg hållbart, klimatsmart och estetiskt!

Liberalerna vill ha en genomtänkt förtätning av stadsbilden och skapa miljömässiga vinster. Parker och grönområden ska inte användas för byggnationer. Det är också viktigt att bygga estetiskt. Vi vill införa en medveten arkitekturpolicy. Örebro ska tillsammans med byggandets alla aktörer, vara internationellt uppmärksammat för arbetet med stadsbyggnadsfrågor. Staden ska karaktäriseras av blandbyggnation anpassad till stadsplaneringens förutsättningar.

Liberalernas förbättringsförslag:

- Bygga hållbart och klimatsmart.
- Införa en medveten arkitekturpolicy.
- Värna om parker, grönområden och odlingsmark.
- Skapa flexibilitet avseende exploatering på strandnära tomter och attraktiva naturnära områden för att låta landsbygden blomstra.
- Göra uppföljning på hur strandskyddsreglerna tillämpas.
- Förenkla avstyckning av större tomter.

6.3 Teknik

Kommunen ska hålla service gentemot Örebroarnas breda behov. Staden ska vara framkomlig för alla oavsett deras möjlighet att röra sig. Både för boendet och näringslivet behövs god framkomlighet, tillräckligt med parkeringar och stora ytor för aktiviteter och möten. Liberalerna prioriterar säker framkomlighet både sommar som vinter och prioriterar detta före estetiska vägomläggningar.

Liberalerna vill också skapa bättre förutsättningar för att medborgarna ska, på ett smartare sätt, kunna följa sina anmälda fel till kommunens olika system som individen är kopplad till såsom vatten och avloppsanläggningarna.

I dag har man ytterst dålig kontroll på sina anmälda fel. Under många år har ett stort eftersatt underhåll skapats. Vi vill prioritera så att akuta avbrott förhindras. Vi vill satsa på stora infrastrukturella förbättringar för att minska de problem som i dag upplevs och som förväntas komma.

Trygghetsskapande åtgärder för individen är centrala frågor som vi liberaler värnar. Det innebär fler upplysta områden nattetid och extra bevakning på speciellt utsatta ställen så som till exempel tunnlar, skolor samt andra områden.

Väg och asfalt

Örebro kommun lider också av ett eftersatt underhåll av asfaltsbeläggning. Potthållsgaranti finns och fungerar väl och medborgarna får bra service. Det vi dock ser är att denna garanti har skapat ett glapp i det ordinarie underhållet av hela vägytan.

Liberalerna vill att tekniska förvaltningen får i uppdrag och budgetförutsättningar att, inom 5 år, utreda vägnätets kondition. Efter denna utredning sätts en prioritetsordning för att, där så erfordras, få nya beläggningsskikt på plats i hela Örebro.

Liberalerna tänker på alla individer i samhället. Men vi tänker lite extra på de mest utsatta i trafiken: barn, funktionsnedsatta och äldre. Vi vill skapa målmedvetna trafiklösningar som ger välfungerande lösningar för att trygga alla i trafiken.

Miljövänligare belysning av staden

Liberalerna vill också vara med och aktivt arbeta mot de satta klimatmålen. Vi föreslår därför att all gatubelysning som kommunen hanterar, ses över och byts till mer energieffektiv belysning med bättre ljusflöde än dagens belysning. Detta för att både spara kWh-timmar och öka tryggheten under de mörka timmarna

Vatten och avlopp

Utbyggnaden av VA-området är positiv. Vi anser dock att underskottet, som skapats under många år avseende utbyggnaden, inte ska rendera chockhöjningar av VA-taxan, utan ska tas inom befintlig budget genom omfördelningar och nya prioriteringar avseende underhåll.

Liberalernas förbättringar inom Bygg/miljö och teknik:

- Införa en Fiber-till-landsbygdengaranti.
- Öka trygghetsfaktorerna genom extra bevakning i olika former på de mest utsatta stäl-
lena.
- Se över hela Örebros belysning på allmän plats.
- Skapa förutsättningar för att underhålla vägnät och andra viktiga infrastrukturella delar
inom Örebro kommun.
- Förbättra rutiner vid anmälda fel till kommunen så individens insyn ökar.

6.4 Kultur

Ett starkt kulturliv är förutsättningen för ett gott samhälle. Kulturen är kittet som sammanfogar samhället och ett grundelement i begreppen livskvalité och mänsklig välfärd. En livskraftig kulturmiljö är en viktig faktor för samhällets utveckling och möjligheter att attrahera människor och näringsliv. Örebro är en fantastisk stad och förtjänar ett rikt kulturliv.

Liberal kulturpolitik

Tankens och ordets frihet är grunden i liberal kulturpolitik. Kulturpolitikens uppgift är att för-
bättra förutsättningarna för det konstnärliga skapandet och för individens bildning - inte att
styra kulturen.

Ett öppet samhälle behöver litteratur, konst och andra kulturella uttryck som provocerar och
utmanar. Därför ska den konstnärliga friheten värnas. Kulturens egenvärde ska erkännas men
också dess ekonomiska och samhällseliga betydelse. Kultur ska ta större plats i skolan genom
att de estetiska läroprocesserna stimuleras. Det civila samhällets rika föreningsliv är en viktig
grogrund för kulturens utveckling. Föreningslivets engagemang ska bejakas och ges förutsätt-
ningar att klara sitt viktiga uppdrag. Mångfalden av kulturuttryck ska gynnas. Nya former för
kulturintegration ska sökas för att medverka till social hållbarhet.

Kulturföreningar och områdesgrupper

Kulturföreningarna bidrar till att öka människors livskvalité och frigör deras skaparkraft. Inför
tydliga och lättillgängliga regler för bidragsgivning. Förbättra dialogen med både föreningar
och aktiva. Ge dem långsiktiga och hållbara förutsättningar genom avtal. Skapa jämställda
förutsättningar för flickor och pojkar att delta. Kulturprojektbidrag och kulturföreningsbidrag
behöver höjas. Områdesgrupperna behöver en ökad resurs för kultursatsningar.

Nytt bibliotek och nya kulturlokaler

Kulturskolan och biblioteket måste ha nya lokaler. Kulturskolans lokaler är inte brandsäkra och
biblioteket klarar inte framtidens behov. Bibliotek och kulturskola är brett förankrade i kommu-
nen och viktiga för en stor allmänhet. Samarbetet mellan Länsmusiken och Kulturskolan gäl-
lande både spets och bredd kan komma till stånd genom närhet och gemensamma ytor. När
det gäller projektet med ett kulturkvarter, är Liberalernas grundinställning positiv, men vi vill
se planer för verksamheten samt trovärdiga ekonomiska kalkyler innan vi tar slutgiltig ställning.

Utöka Kulturskolans El Sistema-satsning

Kulturskolan behöver skapa en ny rekryteringsbas och nå ut till nya barngrupper.

Biblioteken

Ökat anslag för bokinköp och andra media. Värna stadsdelsbiblioteken. Planera för fler integrerade folk- och skolbibliotek samt för inköp av två nya bokbilar för förskolor, äldreomsorg och landsbygden.

Studieförbunden

Ska kompenseras för tidigare neddragningar av sitt grundbidrag samt få extra bidrag till kulturverksamhet på fritidsgårdar.

Konsthallen

Införande av ett avtal för att ge medverkandeersättning vid konstutställningar (MU-avtalet). Åtgärder för arbetsmiljö och tillgänglighet i konsthallens lokaler. Ett konstnärligt råd för medveten konst och arkitekturpolicy behöver inrättas och ingå i konsthallens uppdrag.

Ta vara på Hjalmar Bergman-teatern för musikal och operaföreställningar

Renovera och utöka Hjalmar Bergmanteaterns orkesterdike för musikal och operaföreställningar.

Mer samverkan med Region Örebro Län i kulturfrågor

Örebro kommun saknar både konstmuseum och stadsmuseum. Liberalerna vill att kommunen inleder ett samarbete med Region Örebro län och Länsmuseet för att förverkliga detta. Skapa avtal för regional samverkan omkring Bio Roxy - en unik resurs för hela länet.

Öka den kulturella tillgängligheten på landsbygden

Liberalerna vill att den kulturella tillgängligheten stärks på landsbygden. Ett levande kulturliv, genom såväl kulturskolor som bildningsverksamhet och digitalt kulturutbud har en avgörande betydelse för val av boendeort och utveckling av bygder. Ge stöd till Samverkarna i Östernärke för satsning på "Tegelhuset".

Liberalernas förslag till ett förbättrat kulturlivet:

- Ge kulturföreningarna och studieförbunden höjda bidrag och långsiktiga och hållbara förutsättningar genom avtal.
- Öka stödet för kultursatsningar i områdesgrupperna.
- Ge biblioteken ökade resurser.
- Öka resursen till Örebro Konsthall.
- Ta vara på Hjalmar Bergman-teatern för musikal och operaföreställningar.
- Utredda förutsättningarna för konstmuseum och stadsmuseum i samarbete med Region Örebro Län.
- Öka den kulturella tillgängligheten på landsbygden. Ge stöd till Samverkarna i Östernärke för satsning på "Tegelhuset".

- Utöka Kulturskolans El Sistema-satsning.

6.5 Fritid och idrott

En stor del av livet är utanför arbetsplatsen, skolan och hemmet. Därför behöver kommunen bidra med att skapa miljöer, som lämpar sig för fritidsaktiviteter. Genom att satsa på fritidsaktiviteter för alla, unga som gamla och oberoende var i staden man bor, kan vi som helhet få en friskare och gladare stad. Detta ska ske i samverkan med föreningslivet. För fritidsområdet är föreningarna bärarna av de breda möjligheterna. Vi respekterar föreningslivets roll och vill skapa långsiktigt förståbara strukturer i vårt arbete med den ideella sektorn och dess ansvariga.

Det är viktigt att man kan aktivera sig som vuxen även, om man inte är medlem i någon förening. Friluftspatser och löparspår är en del i att öka möjligheterna till att aktivera sig spontant, när man själv har tid för det. På grund av att vi lever längre än förr ska vi inte glömma de årsrika som inte aktiverar sig på samma nivå som de en gång gjorde. Om vi vill att den årsrika befolkningen ska kunna arbeta och klara sig själva längre, måste kommunen göra insatser, som riktar sig till deras behov. Det är även viktigt att de här platserna finns i närområdet, då många inte kan förflytta sig längre sträckor. Det är viktigt ur ett miljöperspektiv och det kan även uppmuntra folk att aktivera sig mer om andra i deras närhet gör det.

Idrottsanläggningar

Kommunen måste få till ett bättre helhetsperspektiv för all idrott i Örebro. Vi behöver fråga idrotten i Örebro vad de själva ser för potentiella eftersatta områden och vad de behöver för att staden ska fortsätta utvecklas i en positiv riktning för idrotten. Om idrotten ska kunna ta plats i samhället som nyttogörare behöver den utrymme. Det gäller både inomhushallar och utomhusanläggningar. Idag börjar det bli svårt för olika idrotter att både hitta hallar, som passar till deras aktivitet, och tider då hallar inte redan är bokade. Idrottsplatser är ofta dyra investeringar när det gäller att bygga nytt. Därför bör man ta till vara de platser som redan finns genom att reovera och utöka möjligheterna till att idrotta där. Vi behöver också söka nya samarbetsformer med föreningar och näringslivet för att klara behovet av anläggningar i Örebro.

Jämlikhet är viktigt inom idrotten, såväl som i samhället, därför bör kommunen se till att ingen idrott missgynnas eller blir eftersatt på grund av dess utförare eller mediala popularitet. Vi vill skapa jämställda förutsättningar för flickor och pojkar att delta genom ett genusmedvetet arbetssätt. Flickor och kvinnor ska inte behöva betala mer än pojkar och män för sitt deltagande i idrott.

Elitidrott

Elitidrott är viktig ur flera aspekter. Bland annat ur förebildsperspektiv men också utifrån att den marknadsför Örebro och är underhållning. Alla idrotter och sporter har inte samma ekonomiska förutsättningar. Vissa behöver mer stöd från kommunen än andra. Det finns ingen anledning för kommunen att stötta verksamhet som bör klara sig på egna ben i ekonomiskt avseende. När det gäller elitidrott får det inte bli en tävling kommuner mellan om vem som ger störst andel offentliga medel till sina hemmalag. Därför måste elitidrotten samarbeta mer med näringslivet för att hitta gångbara ekonomiska lösningar där de delar behov av marknadsföring och nationell spridning. Liberalerna vill se tydligare sponsringsavtal med elitidrotten.

Liberalernas förslag till förbättrad fritid och idrott:

- Arbeta för att varje stadsdel ska ha likvärdiga möjligheter till fritidsaktiviteter.
- Utöka möjligheterna för spontan träning på individens villkor.
- Skapa möjligheter för åsrika att aktivera sig på den nivå de vill och kan.
- Investera i fler mindre idrottshallar i kommunen för att ge mer utrymme till all idrottsverksamhet samt rusta upp och utveckla områden som idag är eftersatta.
- Säkerställa att alla idrotter behandlas likvärdigt oberoende av utövare.
- Skapa jämställda förutsättningar för flickor och pojkar att delta i idrott och fritidsaktiviteter.

6.5 Ekonomi

Sifferprioriteringar SB 2016 (tkr)	6 000
Trygghetsåtgärder	1 800
Idrottsanläggningar o motionsspår	1 400
Kultur för föreningar och Civilsamhälle	1 200
Biblioteksmedia	600
Miljö och Klimat	1 000

BARN OCH UTBILDNING	
Ram 2015	2 966 442
Justeringar inför 2016	
Överfört resultat nämnd 2015	-4 024
Överfört resultat intraprenader 2015	-9 104
AFA-medel 2014	-5 878
Volym förskola/skola	60 000
Avveckling av programnämnd	-2 000
Karolinska skolan, hyra	7 500
Lillåns skola, hyra	2 950
Vintrosaskolan, hyra	3 350
Om- och tillbyggnad Sörbyskolan	2 100
Rostaskolan	1 400
Vårdnadsbidraget	-6 000
Justering förändrad internränta	-657
Effektiviseringskrav	-15 424
Friskoleersättning, lönekompensation	13 334
Satsningar	30 000
Överhäng löneöversyn 2015	15 683
Löneöversyn 2016	44 255
Ram 2016	3 103 928

SOCIALVÄLFÄRD	
Ram 2015	2 686 377
Justeringar inför 2016	
Överfört resultat nämnd 2015	-2 569
Överfört resultat intraprenader 2015	-9 475
AFA-medel 2014	-7 501
Volym LSS	30 000
Volym Socialtjänsten	6 000
Avveckling av programnämnden	-2 000
Hopslagning till en vård o omsorgsnämnd	-2 000
Hopslagning till en socialnämnd	-2 000
Utskrivningsklara	-10 000
Verkställa beslut inom tid	-10 000
Rätt till heltid	-4 000
Minska antalet administrativa tjänster	-2 000
Brandskydd gruppboende (bostäder)	500
Brandskydd /ändrad gränsdragning VoBo	2 000
Trädgårdarna 1	26 400
Familjecentral	600
Eksam	600
Kvinnohuset	500
Justering förändrad internränta	-621
Satsningar	19 000
Överhäng löneöversyn 2015	12 742
Löneöversyn 2016	37 630
Ram 2016	2 770 183

SAMHÄLLSBYGGNAD	
Ram 2015	720 522
Justeringar inför 2016	
Överfört resultat nämnd 2014	-3 014
AFA-medel 2014	-2 683
SM-veckan beslut 2012	-3 000
SM-veckan engångskaraktär	-1 400
Avveckling av programnämnd	-2 000
Sammanslagning av BN o MN	-2 000
Extra AFA tillväxt	-2 125
Konstgräs	-600
Idrottshuset hyresökning	500
Rosta gårde, omklädningsrum	300
Törsjöterminalen	-600
Truckstop	2 000
SM-veckan - anläggning Örebro Skidstadion	-400
Volymökning Sb	5 000
Open Art	-2 500
Behrn Arena Hockey	-300
Bullersanering omb från invest	1 000
Kulturarbetarfristad	600
Nytt flextrafikområde	1 400
Torgyta Örebro universitet	600
Tegelbruket	-2 500
Återföring avfallsintäkter	2 000
Avveckling av kommunal fotbollsklubb	-850
Justering förändrad internränta	-6 833
Effektiviseringskrav	-12 000
Satsningar	6 000
Flytt av ansvar och budget för IT	-106 768
Överhäng löneöversyn 2015	2 638
Löneöversyn 2016	6 581
Ram 2016	599 568

VUXAM	
Ram 2015	514 920
Justeringar inför 2016	
Överfört resultat nämnd 2015	-3 715
Överfört resultat intraprenader 2015	-1 033
Arbetsmarknadsinsatser	-4 000
Flyktingmottagning	1 500
Ny lokalorganisation Vuxam	2 400
Justering förändrad internränta	-67
Generellt effektiviseringskrav	-10 000
Överhäng löneöversyn 2015	1 418
Löneöversyn 2016	4 394
Ram 2016	505 817

LANDSBYGDSNÄMNDEN	
Ram 2015	4 700
Justeringar inför 2016	
Leader LN	500
Ram 2016	5 200

KOMMUNSTYRELSENS / KLK	
Ram 2015	271 151
Justeringar inför 2016	
AFA-medel 2014	-3 394
Engångs marknadsföring	-1 500
Engångs personalsystem	-1 800
Extra AFA tillväxt	-3 900
Flytta av ansvar och budget IT	106 768
Effektivisering av IT ansvar och budget	-25 000
E-arkiv	900
IT-satsning 2013	-1 500
Skolutvecklingsorganisationen	-2 000
Servicecentra	-6 000
Småbåtshamn, bensinmack	300
HUT	-5 000
Avloppsledning, Storstenshöjden	200
Föreningarnas Hus	2 200
Bredbandsutbyggnad landsbygd	760
Live at Heart	-200
Futurum underhåll	4 000
Örebro Pride	175
Bolaget Oslo Stockholm	1 000
Energieffektiviseringar på fastigheter	-10 000
Kulturkvarteret infrastruktur	400
Justering förändrad internränta	-2 286
Generella effektiviseringskrav	-20 000
Överhäng löneöversyn 2015	1 230
Löneöversyn 2016	3 480
Ram 2016	309 984

KS FÖRFOGANDE	
S, KD, C ram 2016	87 141
Justeringar inför 2016	
KS oförutsett	-7 000
KS omstruktureringar	-2 500
Ram 2016	77 641

FINANSIERING	
Ram 2015	176 200
Justeringar inför 2016	
Exploateringsintäkter	5 000
Tomträttsintäkter	5 000
Ram 2016	186 200

KOMMUNGEMENSAMT	
Ram 2015	159 407
Justeringar inför 2016	
Länsmuseet, stadsrum	-1 000
Ökad hyra Konserthuset	1 900
Konserthuset, inventarier	500
Nerikes Brandkår	1 200
Ram 2016	162 007

STADSREVISIONEN	
Ram 2015	3 300
Justeringar inför 2016	
Ram 2016	3 300

VALNÄMND	
Ram 2015	200
Justeringar inför 2016	
Ram 2016	200